

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота на тему:
"СПЕЦИФІКА СТРУКТУРИ АСОЦІАТИВНИХ ПОЛІВ
СТИМУЛІВ РІЗНИХ ЧАСТИН МОВИ"

Студента групи Па 04-20
факультету германської філології і
перекладу
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Англійська мова
і література,
друга іноземна мова, переклад
Мосолова Тимофія Сергійовича

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри
Терехова Діана Іванівна

Національна шкала	__зараховано__
Кількість балів	___ 88 ___
Оцінка ЄКТС	___ B ___

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of English Philology and Philosophy of Language

Term Paper

"STRUCTURAL SPECIFICS OF ASSOCIATIVE FIELDS OF
STIMULI IN DIFFERENT PARTS OF SPEECH"

MOSOLOV TYMOFIY

Group IIa 04-20

Germanic Philology and Translation
Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof.

PhD (Linguistics)

Terekhova Diana

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРИ АСОЦІАТИВНИХ ПОЛІВ.....	7
1.1. Поняття асоціативного поля у психолінгвістиці.....	7
1.1.1. Поняття асоціативного експерименту.....	7
1.1.2 Асоціативні поля.....	8
1.2. Підходи до вивчення структури асоціативних полів.....	8
1.3. Методика дослідження структури асоціативного поля.....	8
Висновки до розділу 1.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ АСОЦІАТИВНИХ ПОЛІВ РІЗНИХ ЧАСТИН МОВИ.....	10
2.1. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-іменників.....	10
2.1.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЯ.....	10
2.1.2. Результати аналізу асоціативного поля слова DREAM.....	10
2.2. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-дієслів.....	11
2.2.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЯТИ.....	11
2.2.2. Результати аналізу асоціативного поля слова TO DREAM.....	12
2.3. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-прикметників.....	13
2.3.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЙЛИВИЙ.....	13
2.3.2. Результати аналізу асоціативного поля слова DREAMY.....	14
2.4. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів різних частин мови в українській та англійській мовах.....	14

2.4.1. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-іменників в українській та англійській мовах.....	14
2.4.2. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-дієслів в українській та англійській мовах.....	15
2.4.2. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-прикметників в українській та англійській мовах.....	16
Висновки до розділу 2.....	16
ВИСНОВКИ.....	19
RESUME.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	21
ДОДАТКИ.....	23

ВСТУП

Актуальність теми. Наразі в українській свідомості та історії, так само як і в свідомості та історії усього світу, відбувається переламний момент, що супроводжується значними психолінгвістичними змінами. Порівняння цих змін та їх дослідження можливо зробити шляхом асоціативного експерименту та подальшого аналізу асоціативних полів.

Мета. Метою цієї курсової роботи є визначення специфіки структури асоціативних полів різних частин мови у англійській та українській мовах задля подальшого виявлення спільних та розбіжних особливостей у цих двох мовах.

Завдання. Задля досягнення поставленої мети необхідно: дослідити теоретичний матеріал на тему асоціативної лінгвістики попередників; провести вільний асоціативний експеримент з обраними словами-стимулами; утворити асоціативні поля цих слів; проаналізувати їх та порівняти між собою.

Об'єктом дослідження в даній курсовій роботі є структура асоціативних полів іменників, прикметників і дієслів в англійській та українській мовах та визначення особливостей будови різних частин мови за результатами асоціативного експерименту.

Предметом дослідження є особливості мовної свідомості носіїв української та англійської мов, що виявляються при сприйнятті стимулів МРІЯ-DREAM, МРІЯТИ-ТО DREAM та МРІЙЛИВИЙ-DREAMY.

Практична значущість. Асоціативні поля є важливою та невід'ємною частиною психолінгвістичних студій. Їх значущість полягає у зручності їх використання як інструменту для вивчення психолінгвістичних портретів різних груп людей. Порівняння ж особливостей структури асоціативних полів аналогічних слів та частин

мови у різних мовах дозволяє побачити культурні та психолінгвістичні відмінності між носіями даних мов на конкретному прикладі.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРИ АСОЦІАТИВНИХ ПОЛІВ

1.1. Поняття асоціативного поля у психолінгвістиці.

1.1.1. Поняття асоціативного експерименту.

Асоціативний експеримент – найбільш розвинена техніка психолінгвістичного аналізу семантики. Проводиться асоціативний експеримент наступним чином: “Для масового експерименту піддослідних збирають в одному приміщенні, інструктують їх та мотивують їхню діяльність. Після цього роздають стимульний матеріал у вигляді анкет, що містять список слів-стимулів. Потім протікає власне експеримент, під час якого випробувані протягом 10–15 хвилин поруч із кожним словом-стимулом анкети пишуть одне слово-реакцію, яке першим спало на думку після прочитання слова-стимулу. Після цього заповнені анкети збираються (треба перевірити, чи вказано стать та вік автора) і випробовуваним висловлюється подяка за їх участь в експерименті.

Зазвичай кожному випробуваному дається 100 слів і 7–10 хвилин відповіді. Нерідко експериментатор диктує стимули.” (В.П. Белянін 2016, с. 204)

В обставинах що унеможливають проведення асоціативного експерименту наживо може бути створена можливість його проведення у онлайн-форматі за допомогою онлайн ресурсів, таких як заповнювані форми для опитування.

О. І. Горошко виокремлює п'ять етапів становлення асоціативного експерименту як наукового методу: етап становлення як методу наукового пізнання (1879–1910); поява поняття “асоціативна норма” та встановлення перших асоціативних норм (1910–1954); психолінгвістичний етап (50-і рр. – поч. 70-х рр. ХХ ст.); “діяльнісний етап” (70-80 рр. ХХ с.), пов'язаний із зростанням кількості досліджень, їх масштабів, розробкою більш детальної методики експерименту;

виникнення асоціативної лінгвістики (к. 80-х рр. XX ст. – наш час) (Горошко, 2001).

1.1.2. Асоціативні поля.

Засновником теорії асоціативного поля вважають Ш. Баллі. За цією теорією, будь-яке слово викликає в нашій свідомості певні ряди слів, а також певні образні уявлення, властиві носіям конкретної мови. Як результат, асоціативне поле являє собою сукупність асоціатів (тобто реакцій на слово-стимул) виявлених за результатами асоціативного експерименту.

1.2. Підходи до вивчення структури асоціативних полів.

Проблема дослідження структури асоціацій та, власне, класифікації асоціацій, підіймалася багатьма з тих, хто вивчав тему асоціацій загалом. Серед них були Платон та Аристотель, що визначали асоціації за “схожістю, за контрастом, та за суміжністю в часі та просторі”. (Д. Терехова, 2000, с.53)

Після них це питання підіймали такі вчені, як Т. Гоббс, Дж. Локк, Д. Гартлі, Дж. Міллер, Д. Юм, Ф. Гальтон, Х. Мюнстерберг та ін.

У психолінгвістиці традиційним методом класифікації асоціацій є їх розподіл на синтагматичні (СНІГ – білий) та парадигматичні (ЛОЖКА – тарілка). Такий розподіл використано у “Словнику норм російської мови” (278, 1977)

1.3. Методика дослідження структури асоціативного поля.

За Д. Тереховою, асоціації поділяються на такі:

1. Синтагматичні, що містять у собі оцінку та утворюють зі стимулом підрядне словосполучення.

2. Парадигматичні – асоціації, що належать до одного граматичного класу зі стимулом, і відрізняються від нього не більше ніж однією семантичною ознакою.

3. Тематичні – реакції що складають (або можуть скласти в результаті граматичної зміни) словосполучення зі стимулом, а також ті,

що можуть бути використані у рамках тематично обмеженого контексту.

4. Фонетичні – реакції що співзвучні зі стимулом.

5. Словотвірні – реакції, утворені від слова-стимула.

6. Граматичні – реакції що є граматичною формою стимула.

7. Ремінісцентні – перенесення назв, цитат та імен вигаданих персонажів.

8. Фразеологічні – реакції похідні із фразеологізмів.

9. Персоналії – імена історичних осіб.

(Терехова Д. І., 2000. с.61-62.)

Висновки до розділу 1.

Як висновок, асоціативні поля, їх структура та класифікація типів реакцій була і досі залишається актуальною темою у сфері психолінгвістики завдяки значному внеску цієї практики у розуміння психолінгвістичних особливостей та портретів окремих груп населення та індивідів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ АСОЦІАТИВНИХ ПОЛІВ РІЗНИХ ЧАСТИН МОВИ.

2.1. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-іменників

2.1.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЯ

Структура асоціативного поля стимулу МРІЯ виглядає так:

Ядро: літак 35, перемога 12, свобода 4, ціль 4.

Ближня периферія: небо 3, життя 3, мир 3, квіти 2, бажання 2, думка 2, подорож 2.

Периферія: будинок, біда, відвідати США, віра, гроші, далечінь, Довженко, досягнення, дія, клас, кохання, Крим, м'ячик, магія, мета, Михайло Старицький (який придумав це слово), недосяжна, незалежність, нездійснена, нездійсненне, перемога у війні, перемога України, переїзд, політ, радість, світло, село, сон, сонце, Стамбул, художник.

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу МРІЯ виглядає так:

Синтагматичні: нездійснена, нездійсненне ($\approx 1,94\%$)

Парадигматичні: ціль 4, бажання 2, думка 2, віра, досягнення, мета, сон, художник ($\approx 12,61\%$)

Тематичні: літак 35, перемога 12, свобода 4, небо 3, життя 3, мир 3, квіти 2, подорож 2, будинок, біда, відвідати США, гроші, далечінь, клас, кохання, Крим, м'ячик, магія, незалежність, перемога у війні, перемога України, переїзд, політ, радість, світло, село, сонце, Стамбул ($\approx 81,48\%$)

Фонетичні: дія ($\approx 0,97\%$)

Фразеологічні: недосяжна ($\approx 0,97\%$)

Персоналії: Довженко, Михайло Старицький (який придумав це слово) ($\approx 1,94\%$)

Словотвірні, граматичні та ремінісцентні типи асоціацій виявлені не були.

2.1.2. Результати аналізу асоціативного поля слова DREAM

Структура асоціативного поля стимулу DREAM виглядає так:

Ядро: *sleep* 19.

Ближня периферія: *family* 2, *nightmare* 2.

Периферія: *awake, catcher, child, cloud, daydream, disappointment, free, freedom, Freud, happiness, happy, hope, house, imagine, passion, pleasure, sleeping, stars, surreal, war over, what happens when you sleep at night.*

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу DREAM виглядає так:

Синтагматичні: *surreal, happy, free* ($\approx 6,6\%$)

Парадигматичні: *sleep* 19, *nightmare* 2, *what happens when you sleep at night, happiness, hope, child, imagine, sleeping* ($\approx 60\%$)

Тематичні: *family* 2, *disappointment, war over, freedom, cloud, house, passion, pleasure, stars* ($\approx 22,2\%$)

Фонетичні: *beam* ($\approx 2,2\%$)

Словотвірні: *catcher, daydream* ($\approx 4,4\%$)

Персоналії: *Freud* ($\approx 2,2\%$)

Граматичні, фразеологічні та ремінісцентні типи асоціацій виявлені не були.

2.2. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-дієслів

2.2.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЯТИ.

Структура асоціативного поля стимулу МРІЯТИ виглядає так:

Ядро: *літати* 8, *діяти* 8, *жити* 7, *думати* 6

Ближня периферія: спати 4, бажати 3, фантазувати 3, лежати 2, дитинство 2, легкість 2, ціль 2, робити 2, мир 2, уявляти 2, досягати 2, корисно 2.

Периферія: бити байдики, будинок, будувати, вигадувати, вночі, втілювати, довіряти, думки, дівчина, життя, задумуватися, знаходити, йти до мети, корабель, легкість, лицар, літо, майбутнє, мати право, мотивація, мотивувати, нав'язувати, надіятись, надіятися, намагатись, натхнення, небо, отримати диплом, перемога, планувати, планувати щось хороше, подорожувати, подорожі, поле, посміхатися, працювати, про відпочинок радість, розтікатися, сбуватися, свобода, світло, сни, сподіватись, створювати, творити, тепло, тиша, хмари, хотіти, читати.

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу МРІЯТИ виглядає так:

Синтагматичні: корисно 2 ($\approx 1,8\%$)

Парадигматичні: літати 8, жити 7, думати 6, спати 4, бажати 3, фантазувати 3, лежати 2, робити 2, уявляти 2, досягати 2, будувати, вигадувати, втілювати, довіряти, задумуватися, знаходити, йти до мети, мотивувати, посміхатися, працювати, сбуватися, сподіватись, надіятися, створювати, творити, хотіти, читати. ($\approx 52\%$)

Тематичні: дитинство 2, легкість 2, ціль 2, мир 2, будинок, вночі, думки, дівчина, життя, корабель, легкість, лицар, літо, майбутнє, мати право, мотивація, нав'язувати, надіятись, намагатись, натхнення, небо, отримати диплом, перемога, планувати, планувати щось хороше, подорожувати, подорожі, поле, про відпочинок, радість, розтікатися, свобода, світло, сни, тепло, тиша, хмари ($\approx 38\%$)

Фонетичні: діяти 8 ($\approx 7,4\%$)

Фразеологічні: бити байдики ($\approx 0,9\%$)

Словотвірні, граматичні, та ремінісцентні типи асоціацій та реакції-персоналії виявлені не були.

2.2.2. Результати аналізу асоціативного поля слова TO DREAM

Структура асоціативного поля стимулу TO DREAM виглядає так:

Ядро: *sleep* 11.

Ближня периферія: *hope* 3, *imagine* 3, *to sleep* 3, *big* 2, *hopeful* 2, *seek* 2.

Периферія: *alive, aspiration, aspire, childhood, enjoy, escape, flying, goals, illusion, imagination, longing, reality, relaxing, sleeping, sleepy, to do, wish*

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу TO DREAM виглядає так:

Синтагматичні: *hopeful* 2, *relaxing, sleepy* ($\approx 9,3\%$)

Парадигматичні: *sleep* 11, *to sleep* 3, *seek* 2, *aspire, enjoy, escape, longing, sleeping, to do* ($\approx 51,1\%$)

Тематичні: *hope* 3, *imagine* 3, *alive, aspiration, childhood, flying, goals, illusion, imagination, reality, wish* ($\approx 34,8\%$)

Фразеологічні: *big* 2 ($\approx 4,6\%$)

Фонетичні, словотвірні, граматичні, ремінісцентні типи асоціацій та реакції-персоналії виявлені не були.

2.3. Результати аналізу асоціативних полів стимулів-прикметників

2.3.1. Результати аналізу асоціативного поля слова МРІЙЛИВИЙ

Структура асоціативного поля стимулу МРІЙЛИВИЙ виглядає так:

Ядро: *щасливий* 5, *загадковий* 4, *задумливий* 4, *замислений* 4.

Ближня периферія: дитина 3, сміливий 3, хлопець 3, хлопчик 3, чарівний 3, я 3, веселий 2, живий 2, закоханий 2, романтичний 2, спокійний 2, чоловік 2.

Периферія: амбіційний, безглуздий, бізнес, вдумливий, величний, вільний, гуляючий, дивний, дощ, дратівливий, дурний, дух, душевний, заблукавший, загадковість, загублений, задіяний, замрійливий, занепокоєний, захоплюючий, інтроверт, класний, котик, кохання, красивий, літати, літаючий, Маленький Принц, мрійлива дівчинка, навіває мрії, надійливий, натхнення, небо, невтрачений, несерйозний, погляд, прагнучий, піднесення, романтик, самотній, слон, сором'язливий, спокій, схильний до мрії, так, українець, усмішка, успішний, учень, фантазер, хлопчина, хмари, цікавий, щирий.

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу МРІЙЛИВИЙ виглядає так:

Синтагматичні: погляд, усмішка (≈2%)

Парадигматичні: щасливий 5, загадковий 4, задумливий 4, замислений 4, сміливий 3, чарівний 3, веселий 2, живий 2, закоханий 2, романтичний 2, спокійний 2, амбіційний, безглуздий, вдумливий, величний, вільний, гуляючий, дивний, дратівливий, дурний, душевний, заблукавший, загублений, задіяний, занепокоєний, захоплюючий, класний, красивий, літаючий, надійливий, невтрачений, несерйозний, прагнучий, самотній, сором'язливий, схильний до мрії, цікавий, щирий. (≈59,4%)

Тематичні: дитина 3, хлопець 3, хлопчик 3, я 3, чоловік 2, бізнес, дощ, дух, загадковість, інтроверт, котик, кохання, літати, мрійлива дівчинка, навіває мрії, натхнення, небо, піднесення, романтик, слон, спокій, так, українець, учень, фантазер, хлопчина, хмари (≈35,6%)

Словотвірні: замрійливий (≈0,9%)

Ремінісцентні: Маленький Принц (≈0,9%)

Фонетичні, граматичні, фразеологічні типи асоціацій та реакції-персоналії виявлені не були.

2.3.2. Результати аналізу асоціативного поля слова DREAMY

Структура асоціативного поля стимулу DREAMY виглядає так:

Ядро: *handsome* 7.

Ближня периферія: *attractive* 2, *clouds* 2, *sleep* 2.

Периферія: *adolescent, boy, Brad Pitt, content, creative, eyes, fulfilling, girl, good looking, guy, handsome guy, happy, hunk, I, inspiring, lovely, meditation, men, moon, not serious, peaceful, pensive, soft, spacey, sweet, thoughts, tired, unfocused, unreal, wishful, wondrous.*

Класифікація асоціацій з асоціативного поля стимулу DREAMY виглядає так:

Синтагматичні: *boy, eyes, girl, guy, handsome guy, hunk, I, men, thoughts.* (≈20,4%)

Парадигматичні: *handsome* 7, *attractive* 2, *content, creative, good looking, happy, inspiring, lovely, not serious, peaceful, pensive, soft, spacey, sweet, tired, unfocused, unreal, wishful, wondrous.* (≈59%)

Тематичні: *clouds* 2, *sleep* 2, *adolescent, fulfilling, meditation, moon.* (≈18,2%)

Персоналії: *Brad Pitt.* (≈2,3%)

Фонетичні, словотвірні, граматичні, фразеологічні та ремінісцентні типи асоціацій та реакції-персоналії виявлені не були.

2.4. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів різних частин мови в українській та англійській мовах.

2.4.1. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-іменників в українській та англійській мовах.

На прикладі асоціативних полів слів МРІЯ та DREAM, ми бачимо значний контраст між реакціями українськомовних та англійськомовних інформантів.

В асоціативному полі слова-стимула МРІЯ переважають асоціації тематичного типу, особливо такі, що пов'язані з літаком Ан-225 «Мрія», що був знищений під час боїв за Гостомельський аеропорт 27 лютого 2022 року. Також необхідно відзначити велику кількість асоціацій, пов'язаних з війною в Україні, а точніше з бажанням перемогти (*перемога 12, свобода 4, мир 3, Крим, незалежність, перемога у війні, перемога України*). Ці асоціації також є тематичними. Ця особливість структури поля безсумнівно викликана фактом російського вторгнення в Україну у 2022 році, та впливом цієї трагічної події на українське суспільство та українську культуру.

З іншого ж боку, асоціативне поле слова-стимула DREAM переважно складається з асоціацій пов'язаних зі сном (*sleep 19, nightmare 2, what happens when you sleep at night, sleeping*). Ці асоціації переважною більшістю є парадигматичними. Викликано це явище тим фактом, що у англійській мові слово «dream» означає як «мрія», так і «сон», тобто щось, що сниться.

Варто зазначити, що є у цих двох полях і збіжності: в асоціативному полі слова МРІЯ також зустрічається реакція «сон», а у асоціативному полі слова DREAM присутня реакція «war over».

2.4.2. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-дієслів в українській та англійській мовах.

На прикладі асоціативних полів слів МРІЯТИ та TO DREAM, ми бачимо контраст між реакціями українськомовних та англійськомовних інформантів.

В асоціативному полі слова-стимула МРІЯТИ переважають асоціації парадигматичного типу. Велика кількість асоціацій також

певним чином пов'язана з процесом мріяння як процесом креативним та цілеспрямованим, а також зі сподіваннями та надіями (*думати 6, бажати 3, фантазувати 3, уявляти 2, досягати 2, будувати, вигадувати, втілювати, задумуватися, знаходити, йти до мети, мотивувати, посміхатися, працювати, сбуватися, сподіватись, надіятися, створювати, творити, хотіти*).

Тим часом, асоціативне поле слова TO DREAM, як і у випадку з DREAM, включає в себе значну кількість асоціацій пов'язаних за сном (*sleep 11, to sleep 3, sleeping*).

Тим не менш, при порівнянні можна побачити також значну кількість схожостей між цими двома полями. В асоціативному полі слова МРІЯТИ присутні такі реакції, пов'язані зі сном: *спати 4, вночі, лежати, сні*. В свою чергу, в асоціативному полі TO DREAM присутні такі реакції, що характеризують мріяння як креативний процес досягнення мети: *hope 3, imagine 3, hopeful 2, seek 2, aspiration, aspire, goals, longing, wish*.

2.4.3. Порівняння специфіки структури асоціативних полів стимулів-прикметників в українській та англійській мовах.

У порівнянні асоціативних полів стимулів-прикметників МРІЙЛИВИЙ та DREAMY можна побачити велику кількість спільних рис між ними.

У асоціативному полі слова МРІЙЛИВИЙ можемо спостерігати велику кількість парадигматичних асоціацій-прикметників, що в основному охарактеризовані позитивними епітетами, в тому числі такими, що посилаються до сталого образу мрійливої людини як романтичної, привабливої та творчої (*загадковий 4, задумливий 4, замислений 4, чарівний 3, закоханий 2, романтичний 2, амбіційний, вдумливий, величний, душевний, захоплюючий, класний, красивий, самобутній, надійливий, цікавий, щирий*).

У асоціативному полі слова DREAMY простежується така сама тенденція: *handsome 7, attractive 2, creative, fulfilling, good looking, handsome guy, hunk, inspiring, lovely, men, wishful, wondrous*. Це викликано не тільки таким самим ставленням до мрійливості, що і в українській мові, а і тим фактом, що в англійській мові слово «dreamy» означає не тільки «мрійливий», а ще й «чарівний», і використовується, щоб характеризувати привабливих людей, в особливості чоловіків.

Висновки до розділу 2.

Використовуючи метод класифікації асоціацій представлений у монографії Д. І. Терехової, я визначив особливості структури слів МРІЯ, МРІЯТИ, МРІЙЛИВИЙ, DREAM, TO DREAM, DREAMY, та порівняв отримані результати аналізу українськомовних та англійськомовних полів.

Як результат, можна помітити значні відмінності та такі ж значні схожості між поданими асоціативними полями. Ці відмінності та схожості в основному зумовлені історично-культурними факторами, як Російсько-українська війна, та лінгвістичними особливостями мов, як наприклад множинні значення слів DREAM, TO DREAM, DREAMY.

ВИСНОВКИ

За результатами проведення асоціативного експерименту, формування асоціативних полів та їх аналізу, можна сказати, що існують значні відмінності та такі ж значні схожості між поданими асоціативними полями. Ці відмінності та схожості в основному зумовлені історично-культурними факторами, як Російсько-українська війна, та лінгвістичними особливостями мов, як наприклад множинні значення слів DREAM, TO DREAM, DREAMY.

RESUME

Currently, a turning point is taking place in Ukrainian consciousness and history, as well as in the consciousness and history of the whole world, which is accompanied by significant psycholinguistic changes. Comparison of these changes and their research can be done through an associative experiment and further analysis of associative fields.

Goal. The purpose of this work is to determine the specificity of the structure of the associative fields of different parts of speech in the English and Ukrainian languages in order to further identify common and divergent features in these two languages.

Tasks. In order to achieve the set goal, it is necessary to research theoretical material on the topic of associative linguistics of predecessors, conduct a free associative experiment with selected stimulus words, form associative fields of these words, analyze them and compare them with each other.

Practical significance. Associative fields are an important and integral part of psycholinguistic studies. Their significance lies in their ease of use as a tool for studying psycholinguistic portraits of various groups of people. Comparing the features of the structure of the associative fields of similar words and parts of speech in different languages allows us to see the cultural and psycholinguistic differences between the speakers of these languages on a specific example.

The object of research in this term paper is the structure of the associative fields of nouns, adjectives and verbs in the English and Ukrainian languages and the determination of the peculiarities of the structure of different parts of the language based on the results of an associative experiment.

The subject of research is the peculiarities of the language consciousness of Ukrainian and English speakers, which are revealed when perceiving the stimuli МРІЯ-DREAM, МРІЯТИ-TO DREAM and МРІЙЛИВИЙ-DREAMY.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kent G.H., Rosanoff A.J. *A Study of Association in Insanity* // *American Journal of Insanity*. – 1910. – V. 67, N 1-2
2. Баллі Ш. (1932). *Загальне та французьке мовознавство* / *Linguistique générale et linguistique française*
3. Белянин В.П. (2016). *Психолінгвістика* : учебник 4-е изд., стер. Москва: ФЛИНТА. (с. 204)
4. Бутенко Н. П. (1989). *Словник асоціативних значень іменників в українській мові*. Львів: Вища школа,.
5. Голубовська, І. О., & Корольов, І. Р. (2011) *Актуальні проблеми сучасної лінгвістики*. Київ: Київський університет.
6. Горошко Е. І. (2001). *Интегративная модель свободного ассоциативного эксперимента*. Харьков, Москва: РА-Каравелла.
7. Загнітко, А. & Михальченко, М. (2008) *Основи психолінгвістики*. Донецьк: ДонНУ.
8. Засекіна, Л. В. & Засекін, С. В. (2002) *Вступ до психолінгвістики*. Острог: Вид-во ун-ту "Острозька академія".
9. Засекіна, Л. В. & Засекін, С. В. (2008) *Психолінгвістична діагностика*. Луцьк: РВВ "Вежа" ВНУ ім. Лесі Українки.
10. Кочерган, М. П. (2006) *Основи зіставного мовознавства*. Київ: Академія.
11. Кочерган, М. П. (2006) *Загальне мовознавство*. Київ: Академія.
12. Куранова, С. І. (2012) *Основи психолінгвістики*. Київ: Академія.
13. Мартінек С. В. (2007). *Український Асоціативний словник, Том 1: Від реакції до стимула*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.

14. Мартінек С. В. (2007). *Український Асоціативний словник, Том 2: Від реакції до стимула*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.

15. Селіванова, О. О. (2008) *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава:Довкілля-К.

16. Терехова Д. І. (2000). *Особливості сприйняття лексичної семантики слів (психолінгвістичний аспект) [монографія] – К.: Київський державний лінгвістичний університет.*

ДОДАТКИ
ДОДАТОК 1

Відомості про респондентів (укр. анкета)

чоловіча	18
жіноча	86

Укажіть, будь ласка, свою стать:	Укажіть, будь ласка, місце проживання (країна, місто / село)	Укажіть, будь ласка, свою рідну мову:
жіноча	Київ	українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Київ	українська
жіноча	Україна, Гостомель	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
жіноча	м.Бориспіль	Українська
жіноча	Бориспіль	Українська/російська
чоловіча	Україна, Бориспіль	Українська
жіноча	Фінляндія, Рууккі	Російська
жіноча	Велика Британія, Уельс, Кармартен	Українська
чоловіча	Київ, Україна	Українська
жіноча	До війни - Україна, Харків. Зараз за кордоном	Дві - рос та укр
жіноча	Бориспіль	Українська
жіноча	Бориспіль	Українська
жіноча	Київ	Українська

жіноча	Київ, Україна	українська
жіноча	Вільнюс	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
чоловіча	Львів	Російська
жіноча	Україна, Миколаїв	Українська
чоловіча	село Соколівське, Кропивницький район	українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Київ, Україна	Українська
чоловіча	Україна	Українська
жіноча	Україна, Кременчук	Українська
жіноча	Бровари	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
чоловіча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Київ	Українська
чоловіча	Україна, м. Чернігів	Українська
жіноча	Німеччина, Дортмунд	Українська
жіноча	Україна, Львів	українська
жіноча	Україна, Вінниця	Українська
жіноча	Київ	українська
жіноча	Київська область	Українська
жіноча	Україна, Остер	Українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Україна, Київ	Російська
жіноча	Україна, Житомир	Українська
жіноча	Львів	Українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Сімферополь	Кримськотатарська

жіноча	Україна, Одеська область	Українська
чоловіча	Бориспіль	Українська
жіноча	Грабівці	Українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Україна, чернігівська область, Прилуки	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Україна, село Залуква	українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Київ	Українська мова
жіноча	Україна	Українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Канада	Українська
чоловіча	Київ	Українська
жіноча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Коростишів	українська
жіноча	Україна, Луцьк	Українська
жіноча	Ірпінь	Українська
жіноча	Україна с.Підзамче Рівненська обл	Українська
жіноча	Україна, Київська область, Ірпінь	українська
жіноча	Україна, м.Ірпінь	Українська
жіноча	Місто	Українська
жіноча	Україна м.Ірпінь	Українська
жіноча	Україна, Житомирська область, село Ігнатпіль	Українська

жіноча	Місто Київ	Українська
чоловіча	Місто	Українська
чоловіча	м. Ірпінь	Українська
жіноча	Україна, місто Ірпінь	українська
жіноча	Ірпінь	Українська
жіноча	Ірпінь	Українська
	Україна, місто Знам'янка Кіровоградська	
жіноча	область	Українська
чоловіча	Україна, Київ	Українська
жіноча	Малютинці	Українська
жіноча	Німеччина, Берлін	Українська
жіноча	Чернігів	Українська
жіноча	Україна	Українська
чоловіча	Україна, Рівне	Українська
жіноча	Україна, Ірпінь	Російська
чоловіча	Україна місто Бровари	Українська
жіноча	Україна. м. Вінниця	Українська
жіноча	Київ	українська
жіноча	Україна, Бориспіль	Українська
	Україна, Київська обл.,	
жіноча	м. Бровари	Українська
чоловіча	Київ	Українська
жіноча	Україна	Українська
чоловіча	Україна, Київ	Українська
чоловіча	Україна, Київ.	Українська
	Україна,	
жіноча	Хмельницький	Українська

	Україна, смт.Окни	
жіноча	Одеська обл.	Українська
жіноча	Київ	Українська
жіноча	Україна, Дрогобич	Українська
жіноча	Україна, Чернігів	українська
жіноча	Україна, Київ	Російська (нажаль), українська
чоловіча	Україна, Бердянськ	Російська
жіноча	Україна, м. Чернігів	українська
жіноча	Київ	українська
жіноча	Україна, Буча	українська
жіноча	Україна, Київ	українська
жіноча	Україна, Київ	українська
жіноча	Україна, Київ	українська
жіноча	Україна, м. Шостка	українська
жіноча	Україна, Київ	українська

Відомості про респондентів (англ. анкета)

male	21
female	24

Please indicate your sex:	Please indicate your place of residence (country, city):	Please indicate your mother tongue:
female	Ukraine	Ukrainian language
female	USA	English
male	Great Britain, Birmingham	English
female	United States, Manteca	English

female	Vancouver, Canada	English
female	USA , Jacksonville	English
female	Ukraine, Kyiv	Ukrainian
male	Canada, Victoria	English
female	Canada, Winnipeg	Ukrainian
male	Pembrokeshire	English...
female	wales	english
male	Wales	English
male	Wales	English
male	Aberystwyth	English
female	Wales	English/Welsh
male	Wales, Whitland	English
male	Wales	English
male	Cheshire	English
male	United States	English
female	Bayfield WI USA	English
female	USA, Albany, NY	English
female	United States, Cornucopia	English
male	United States, Minneapolis	English
female	USA, Superior WI	English
female	USA, Minneapolis Minnesota	English
female	Cornucopia Wisconsin	English
female	USA	English
female	USA, Duluth Minnesota	English
female	Wisconsin, Bayfield	English
female	Duluth, MN USA	English

male	Knife River, MN USA	English
female	Duluth, MN USA	English
male	Cornucopia, WI, USA	English
female	USA, Minnesota, Minneapolis	English
male	Bayfield, Herbster	English
male	Loudon, TN (USA)	English
female	St. Paul, Minnesota, USA	English
male	Knoxville, TN	English
male	St. Paul, MN, USA	American English
female	USA, Loretto	English
male	U.s.a. St paul Minnesota	english
male	Edinburgh, UK	English
female	Tanzania (East Africa)	English
male	Scotland, Inverness	English
male	USA, Saint Paul, MN	English
female	Scotland, United Kingdom	English

ДОДАТОК 2

Асоціативне поле слова-стимулу МРІЯ

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

МРІЯ (103) – літак 35, перемога 12, свобода 4, ціль 4, небо 3, життя 3, мир 3, квіти 2, бажання 2, думка 2, подорож 2, будинок, біда, відвідати США, віра, гроші, далечінь, Довженко, досягнення, дія, клас, кохання, Крим, м'ячик, магія, мета, Михайло Старицький (який придумав це слово), недосяжна, незалежність, нездійснена,

нездійсненне, перемога у війні, перемога України, переїзд, політ, радість, світло, село, сон, сонце, Стамбул, художник.

Асоціативне поле слова-стимулу DREAM

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

DREAM (45) – *sleep 19, family 2, nightmare 2, awake, beam, catcher, child, cloud, daydream, disappointment, free, freedom, Freud, happiness, happy, hope, house, imagine, passion, pleasure, sleeping, stars, surreal, war over, what happens when you sleep at night.*

Асоціативне поле слова-стимулу МРІЯТИ

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

МРІЯТИ (108) – *літати 8, діяти 8, жити 7, думати 6, спати 4, бажати 3, фантазувати 3, лежати 2, дитинство 2, легкість 2, ціль 2, робити 2, мир 2, уявляти 2, досягати 2, корисно 2, бити байдики, будинок, будувати, вигадувати, вночі, втілювати, довіряти, думки, дівчина, життя, задумуватися, знаходити, йти до мети, корабель, легкість, лицар, літо, майбутнє, мати право, мотивація, мотивувати, нав'язувати, надіятись, надіятися, намагатись, натхнення, небо, отримати диплом, перемога, планувати, планувати щось хороше, подорожувати, подорожі, поле, посміхатися, працювати, про відпочинок радість, розтікатися, сбуватися, свобода, світло, сні, сподіватись, створювати, творити, тепло, тиша, хмари, хотіти, читати.*

Асоціативне поле слова-стимулу TO DREAM

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

TO DREAM (43) – *sleep 11, hope 3, imagine 3, to sleep 3, big 2, hopeful 2, seek 2, alive, aspiration, aspire, childhood, enjoy, escape, flying, goals, illusion, imagination, longing, reality, relaxing, sleeping, sleepy, to do, wish.*

Асоціативне поле слова-стимулу МРІЙЛИВИЙ

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

МРІЙЛИВИЙ (101) – *щасливий* 5 (з яких 2 з одруківкою: *шасливий* та *щасливій*), *загадковий* 4, *задумливий* 4 (з яких 1 русизм *задумчивий*), *замислений* 4 (з яких 1 одруківка *замислений*), *дитина* 3, *сміливий* 3, *хлопець* 3, *хлопчик* 3, *чарівний* 3, *я* 3, *веселий* 2, *живий* 2, *закоханий* 2, *романтичний* 2, *спокійний* 2, *чоловік* 2, *амбіційний*, *безглуздий*, *бізнес*, *вдумливий*, *величний*, *вільний*, *гуляючий*, *дивний*, *дощ*, *дратівливий*, *дурний*, *дух*, *душевний*, *заблукавший*, *загадковість*, *загублений*, *задіяний*, *замрійливий*, *занепокоєний*, *захоплюючий*, *інтроверт*, *класний*, *котик*, *кохання*, *красивий*, *літати*, *літаючий*, *Маленький Принц*, *мрійлива дівчинка*, *навіває мрії*, *надійливий*, *натхнення*, *небо*, *невтрачений*, *несерйозний*, *погляд*, *прагнучий*, *піднесення*, *романтик*, *самобутній*, *слон*, *сором'язливий*, *спокій*, *схильний до мрії*, *так*, *українець*, *усмішка*, *успішний*, *учень*, *фантазер*, *хлопчина*, *хмари*, *цікавий*, *щирий*.

Асоціативне поле слова-стимулу DREAMY

(Слова-асоціати подаю в оригінальному написанні інформантів)

DREAMY (44) – *handsome* 7, *attractive* 2 (з яких 1 одруківка *attractive*) *clouds* 2, *sleep* 2, *adolescent*, *boy*, *Brad Pitt*, *content*, *creative*, *eyes*, *fulfilling*, *girl*, *good looking*, *guy*, *handsome guy*, *happy*, *hunk*, *I*, *inspiring*, *lovely*, *meditation*, *men*, *moon*, *not serious*, *peaceful*, *pensive*, *soft*, *spacey*, *sweet*, *thoughts*, *tired*, *unfocused*, *unreal*, *wishful*, *wondrous*.